

SCHAKEN

Gevaar: open diagonaal!

In de beginfase van een schaakpartij, wanneer de koning nog niet gerokeerd heeft, kunnen open diagonalen een aanknopingspunt vormen voor een aanval. Zo kwam Joep Nabuurs van de Venlose SV in de achtste ronde van afgelopen KNSB competitie tot een snelle winst tegen IM Koen Leenhouts door gebruik te maken van open diagonalen.

Door Henk van Gool

Wanneer het schaakbord nog vol staat met stukken, ontsnapt een lijn die door de stelling snijdt doorgaans aan de aandacht van de schaker. Zeker als het een schuine lijn betreft. Er lijken immers zoveel stukken beschikbaar om die potentiële invalsroute af te schermen. Bovendien zijn er maar een paar stukken die van een specifieke diagonaal gebruik kunnen maken.

Dat zijn de dame en één van beide lopers die een speler bij aanvang van de partij bezit. De kans om vroeg in de opening al via een diagonaal het schip in te gaan lijkt daarom niet zo groot. Niettemin leidt veronachtzaming van zo'n schuine lijn nogal eens tot snel verlies van een stuk, of zelfs tot mat! Om een indruk te krijgen, speel de volgende korte partijtjes maar eens na op je schaakbord.

Narrenmat: 1.f4,e6 2.g4,Dh4 mat. De open diagonaal h4-e1 werd wit fataal. Herdersmat: 1.e4,e5 2.Dh5,Pc6 3.Lc4,Pf6 4.Dxf7 mat. Hier speelden de diagonalen c4-f7 en h5-f7 een beslissende rol. Trompowski opening: 1.d4,Pf6 2.Lg5,c6 3.e3,Da5+ 4.Dd2,Dxg5 met stukwinst voor zwart. Siciliaanse opening: 1.e4,c5 2.Pf3,d6 3.c3,Pf6 4.Le2,Pxe4 5.Da4+,Pc6 6.Dxe4 met stukwinst voor wit.

Diagram 1.

Aangenomen damegambiet: 1.d4,d5 2.c4,dxc4 3.e3,b5 4.a4,c6 5.axb5,xb5 6.Df3 en zwart kan zijn toren op a8 alleen nog maar redden door met ...,Pc6 of ...,Lb7 een stuk te geven. Schotse opening: 1.e4,e5 2.Pf3,Pc6 3.d4,exd4 4.c3,dxc3 5.Pxc3,Lb4 6.Lc4,Pf6 7.e5,Pe4 8.Dd5 met mat of stukwinst.

De oplettende lezer zal zijn opgevallen dat met name de randvelden a4,a5,h4,h5 een snijpunt vormen voor een dameschaak, gecombineerd met een aanval op een onverdedigd stuk

Diagram 2

of een matdreiging via de kwetsbare velden f7 en f2. Vandaar dat het belangrijk is je koning op tijd via rokade veilig weg te zetten. De ongerokeerde koning kan zodanig onder druk komen dat een speler materiaal moet geven, zie het volgende wat gecompliceerdere voorbeeld uit de Slavische opening. 1.d4,d5 2.c4,c6 3.Pf3,Pf6 4.Pc3,Lf5?! Beter 4...dxc4 om de loper zet voor te bereiden. Je verhindert dan wits zesde zet: 5.cxd5,cxd5 6.Db3,b6? Verzwakt de witte velden en met name de diagonaal a4-e8. 7.Lg5 (dreigt 8.Lxf6,gxf6 9.Dxd5 met

pionwinst) 7...e6 Nu de loper op f5 niet meer mee kan verdedigen, profiteert wit met een pionoffer optimaal van de verzwakte a4-e8 diagonaal. Zie diagram 1. 8.e4!,dxe4 9.Lb5+,Pbd7 10.Pe5 Beide zwarte paarden staan gepend. Stukverlies is niet te voorkomen, 10...Le7 11.Lxf6,Lxf6 12.Pxd7 1-0.

Zelfs een topspeler wordt in de opening wel eens slachtoffer van een diagonaal. Tijdens de wedstrijd Venlo 1 – HWP Sas van Gent, verslikte IM Koen Leenhouts zich in de Spaanse opening tegen Venlo 1 speler Joep Nabuurs 1.e4,e5 2.Pf3,Pc6 3.Lb5,a6 4.La4,Pf6 5.0-0,b5 6.Lb3,Le7 7.d4,Pxd4? Als je deze pion wilt nemen moet je met ...exd4 starten. 8.Pxd4,exd4 9.e5! Zie diagram 2. Als het paard wijkt volgt 10.Df3! met dubbele aanval op toren a8 en veld f7. Je ziet hier de werking van de diagonalen f3-a8 en b3-f7. Koen koos voor 9...0-0 10.exf6,Lxf6 maar was met een stuk achter kansloos.

REAGEREN?
VANGOOL.HENK@GMAIL.COM